

Factsheet stedelijke economie

2^e kwartaal 2018

Kort samengevat

Factsheet stedelijke economie

De afdeling Onderzoek & Statistiek brengt ieder kwartaal een factsheet uit met de meest actuele feiten en ontwikkelingen over hoe de gemeente 's-Hertogenbosch¹ er economisch gezien voor staat. Daarin komen drie thema's aan bod: 'economie', 'arbeidsmarkt en inkomen' en 'woningmarkt en vastgoed'.

De nieuwste cijfers laten zien dat:

1. De Nederlandse economie groeit met 3,1%

Volgens de meest recente raming van het CBS is de Nederlandse economie in het 2^e kwartaal 2018 opnieuw gegroeid, met 3,1% ten opzichte van het 2^e kwartaal 2017. De consumptie, invoer en uitvoer groeiden, maar de bruto-investeringen groeiden nog meer. Ten opzichte van het 1^e kwartaal 2018 is de economie gegroeid met 0,8%. Het consumentenvertrouwen komt in juni 2018 uit op +23, dat is vrijwel gelijk aan het vertrouwen in maart 2018 (+24).

2. Zowel het aantal bedrijven als de werkgelegenheid toeneemt

De meest recente cijfers van het vestigingenregister² laten zien dat het aantal arbeidsplaatsen tussen april 2016 en april 2017 in 's-Hertogenbosch is toegenomen met 2.550 personen (2,6%) tot 99.430. In dezelfde periode is het aantal bedrijven eveneens toegenomen, tot 13.490. Dit is een stijging met 4,0%. In Nederland is tussen april 2016 en 2017 het aantal werkzame personen met 1,5% toegenomen; het aantal bedrijven met 2,8%. In de bijlage kunt u meer cijfers vinden over de werkgelegenheid in 's-Hertogenbosch.

3. Er een nieuw aanbodcijfer is: geregistreerde werkzoekenden bij UWV

Recentelijk presenteert het UWV Werkbedrijf een nieuw aanbodcijfer, namelijk de geregistreerde werkzoekenden bij het UWV (GWU)³. De GWU geeft een beter beeld van het aantal werkzoekenden op de arbeidsmarkt dan de (eerder gehanteerde) niet werkende werkzoekenden (NWW). Eind juni 2018 stonden in 's-Hertogenbosch 7.575 werkzoekenden zonder dienstverband ingeschreven bij het UWV. In de eerste helft van 2018 is dit aantal in 's-Hertogenbosch afgenomen (-1,3%); landelijk was er ook een afname (-1,9%). Verder is in 's-Hertogenbosch zowel het aantal WW-uitkeringen als bijstandsuitkeringen in de eerste helft van 2018 gedaald.

4. De uitgifte van voedselpakketten vrijwel gelijk is gebleven

Bij de Voedselbank werden er in de laatste week van juni 2018 257 pakketten uitgegeven. De uitgifte van voedselpakketten is daarmee vrijwel gelijk aan dat van drie maanden (262) en een jaar (259) eerder. Het Bureau Sociaal Raadslieden (BSR) helpt burgers door ze te ondersteunen bij het vinden van hun weg in wet- en regelgeving. Ten opzichte van het 2^e kwartaal 2017 is het aantal klantcontacten bij het BSR toegenomen (6,5%) tot 1.555 in het 2^e kwartaal 2018.

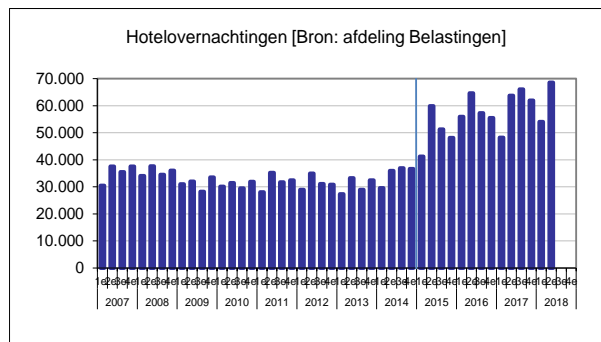
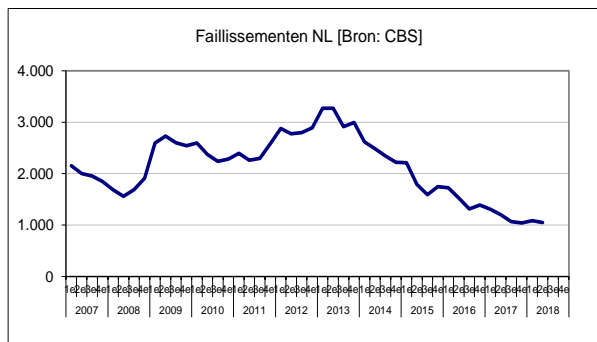
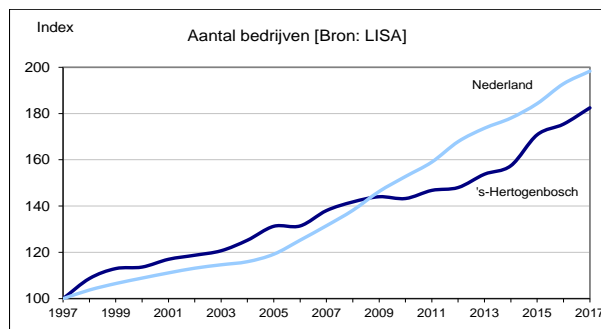
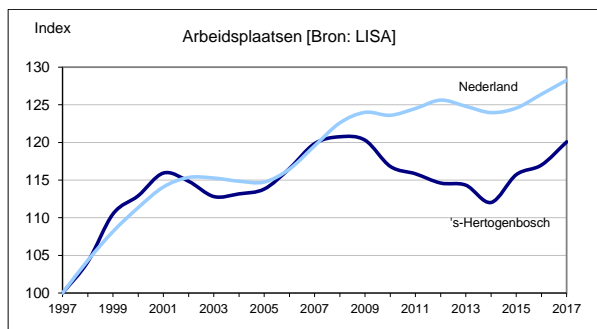
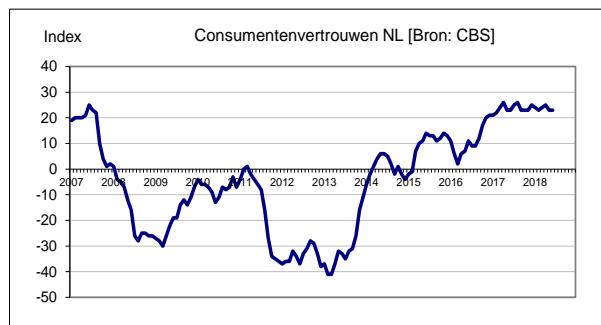
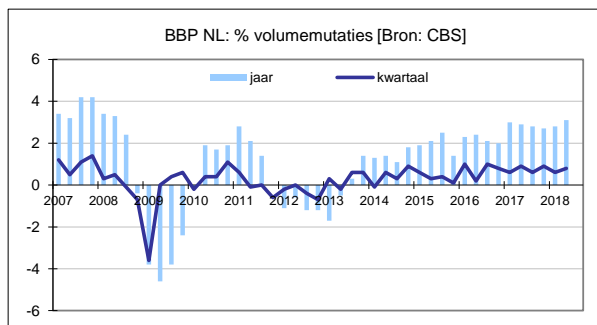
5. De krapte op de woningmarkt verder is toegenomen

In het 2^e kwartaal 2018 is het aanbod aan bestaande koopwoningen bij NVM-Makelaars opnieuw gedaald (-13%) ten opzichte van het 2^e kwartaal 2017. De transactieprijs van de gemiddeld verkochte woning is met 6% gestegen en de verkooptijd is gedaald van 38 naar 30 dagen. Daarnaast zijn er in de eerste helft van 2018 zo'n 190 nieuwe woningen opgeleverd en zijn er bouwvergunningen afgegeven voor 430 woningen. In diezelfde periode is de leegstand van kantoorruimte in 's-Hertogenbosch gedaald van 8,6% naar 7,3%; landelijk van 11,7% naar 11,6%.

¹ Per 1 januari 2015 maken ook Nuland en Vinkel deel uit van de gemeente 's-Hertogenbosch. Hierdoor zijn de cijfers niet één op één vergelijkbaar met die van voorgaande jaren. In de figuren is dit grafisch weergegeven.

² Deze cijfers komen één maal per jaar beschikbaar.

³ De Geregistreerde Werkzoekenden bij het UWV (GWU) bestaan uit personen van 15 tot 75 jaar die als werkzoekend bij het UWV staan geregistreerd met een WW-uitkering, bijstandsuitkering, Wajong-uitkering, WGA-uitkering, WAO-uitkering en dienstverlening van UWV of gemeenten ontvangen of een actief CV op werk.nl hebben. Dit cijfer is in samenwerking met o.a. het CBS opgesteld. Het betreft ontdubbelde maandcijfers, die doorgaans met een vertraging van drie tot vier maanden beschikbaar zijn.

Economie

Nederlandse economie groeit met 3,1%

- Volgens de meest recente raming van het CBS was er in het 2^e kwartaal 2018 een groei van 3,1% ten opzichte van het 2^e kwartaal 2017. De consumptie door huishoudens, invoer en uitvoer groeiden, maar de bruto-investeringen groeiden nog meer.
- Ten opzichte van het 1^e kwartaal 2018 is de economie in het 2^e kwartaal 2018 gegroeid met 0,8%.

Consumentenvertrouwen blijft vrijwel even positief

- In Nederland was het vertrouwen in 2000 het hoogst (+36). De laagste stand werd bereikt in 2013 (-41). In juni 2018 kwam het vertrouwen van consumenten uit op +23, tegenover +24 in maart 2018.

Toename arbeidsplaatsen in 's-Hertogenbosch

- Uit de meest recente cijfers van het vestigingenregister⁴ blijkt dat tussen april 2016 en april 2017 het aantal arbeidsplaatsen in de gemeente 's-Hertogenbosch is toegenomen met 2.550 personen (2,6%) tot 99.430. In dezelfde periode is het aantal arbeidsplaatsen in Nederland met 1,5% toegenomen.
- Tussen april 2016 en april 2017 is het aantal bedrijven in de gemeente 's-Hertogenbosch toegenomen tot 13.490. Dit betekent een toename van 520 bedrijven (4,0%). In Nederland is het aantal bedrijven eveneens toegenomen: 2,8%.
- In de bijlage worden meer cijfers over (de ontwikkeling van) het aantal bedrijfsvestigingen en werkzame personen gepresenteerd.

Minder faillissementen in Nederland

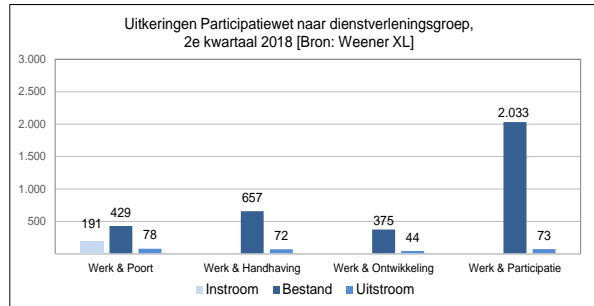
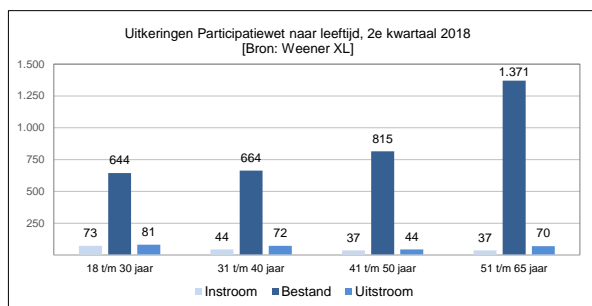
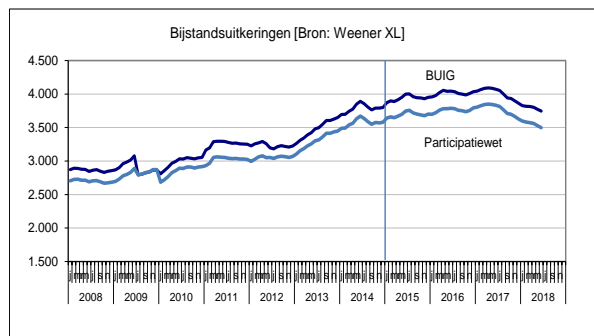
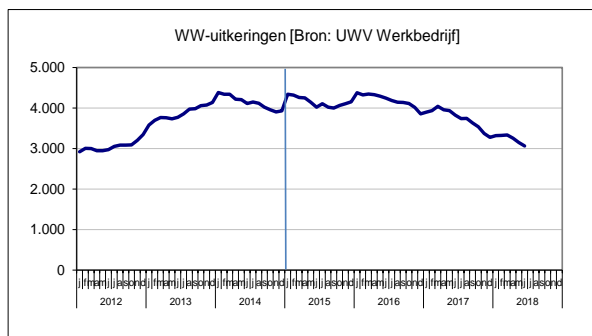
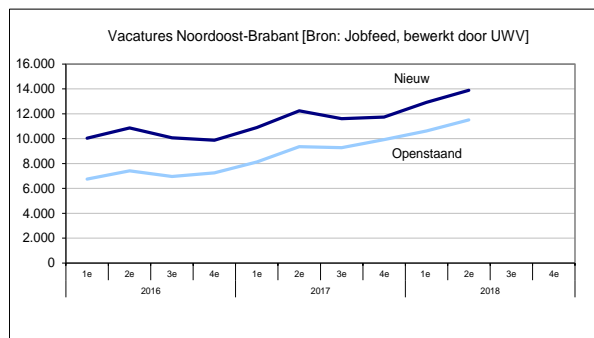
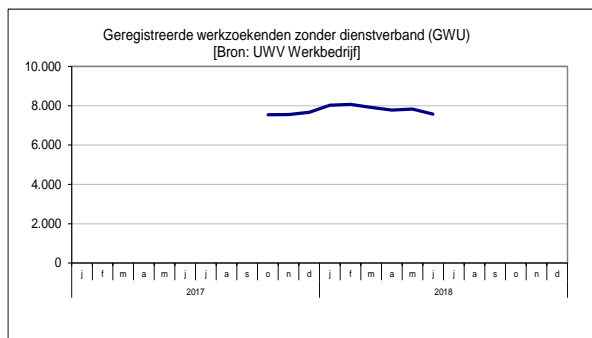
- Het aantal faillissementen bereikte de laagste stand sinds 2000 in het 4^e kwartaal 2017 (1.040). In het 2^e kwartaal 2018 waren er zo'n 1.050 door een rechter uitgesproken faillissementen. Dit betekent een afname van 12,5% ten opzichte van het 2^e kwartaal 2017 (1.200).

Veel hotelovernachtingen in 's-Hertogenbosch

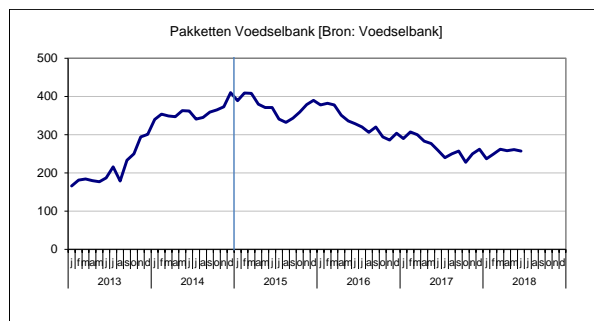
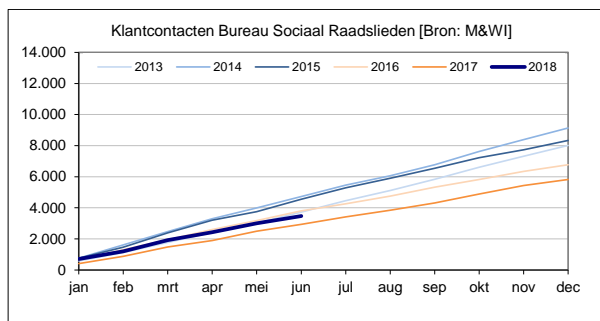
- In het 2e kwartaal 2018 waren er 68.550 hotelovernachtingen in de gemeente 's-Hertogenbosch. Dit zijn beduidend meer hotelovernachtingen dan in het 2e kwartaal van 2016 (64.630) en 2017 (63.730).

---

⁴ Deze cijfers komen één maal per jaar beschikbaar.

⁵ Naar dienstverleningsgroep

⁵ Werk & Poort is de eerste fase; het poortproces duurt maximaal 6 maanden. Daarna volgt overacht naar één van de volgende dienstverleningsgroepen:

- Werk & Handhaving: voorbereiden op werk.
- Werk & Ontwikkeling: aan het werk, vooral de inzet van werkervaringsplaatsen.
- Werk & Participatie: klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt laten participeren.

Arbeidsmarkt en inkomen⁶

Nieuw aanbodcijfer: geregistreerde werkzoekenden bij UWV

- Recentelijk presenteert het UWV Werkbedrijf een nieuw aanbodcijfer, namelijk de geregistreerde werkzoekenden bij het UWV (GWU)⁷. De GWU geeft een beter beeld van het aantal werkzoekenden op de arbeidsmarkt dan de (eerder gehanteerde) niet werkende werkzoekenden (NWW).
- Eind juni 2018 stonden er in de gemeente 's-Hertogenbosch 7.575 werkzoekenden zonder dienstverband ingeschreven bij het UWV. In de eerste helft van 2018 is dit aantal in 's-Hertogenbosch afgenomen (-1,3%); landelijk was er ook sprake van een afname (-1,9%).

Meer nieuwe en openstaande vacatures⁸ in de regio

- In de regio Noordoost-Brabant zijn 13.890 nieuwe vacatures in het 2^e kwartaal 2018. Dit zijn 1.660 vacatures meer dan een jaar eerder. Deze groei zien we vooral in de sectoren 'transport en logistiek' (+580), 'bedrijfseconomie en administratie' (+380) en 'techniek' (+280).
- Ook het aantal openstaande vacatures is gegroeid. In een jaar tijd is dit aantal met 2.150 toegenomen tot 11.510 vacatures.

Afname aantal WW-uitkeringen

- Eind juni 2018 zijn er 3.065 lopende WW-uitkeringen. Dit betekent een afname van zo'n 760 uitkeringen ten opzichte van juni 2017. Uitgedrukt in een percentage van de beroepsbevolking is het aandeel mensen met een WW-uitkering in de gemeente 's-Hertogenbosch 3,6% en in Nederland 3,2%.

Afname aantal bijstandsuitkeringen

- Het totaal aantal uitkeringen BUIG is in het 2^e kwartaal 2018 opnieuw gedaald (-7,9%) ten opzichte van een jaar geleden, naar 3.746 uitkeringen eind juni. Deze daling is in de gemeente 's-Hertogenbosch sterker dan gemiddeld in gemeenten van vergelijkbare grootte.
- Voor het Aanvalsplan Werk wordt gekeken naar de lopende uitkeringen in het kader van de Participatiewet. De stand is 3.494 op 1 juli 2018. In het 2^e kwartaal 2018 was de totale uitstroom (267) hoger dan de instroom (191).
- Wat betreft de Sociale Werkvoorziening (SW) is in het 2^e kwartaal 2018 sprake van een afname van 4,7 fte (7 personen) naar 824,1 fte (982 personen) eind juni 2018.

Uitgifte van voedselpakketten vrijwel gelijk

- Bij de Voedselbank werden er in de laatste week van juni 2018 257 voedselpakketten uitgegeven. De uitgifte van voedselpakketten is daarmee vrijwel hetzelfde als drie maanden (262) en een jaar (259) eerder.

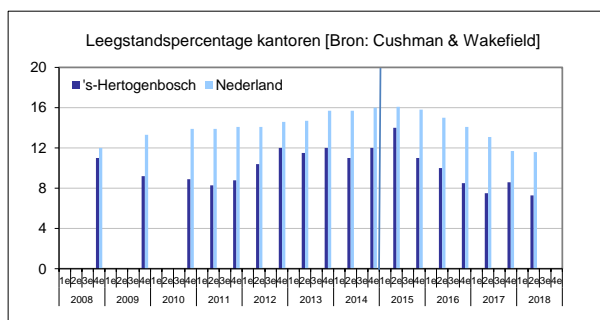
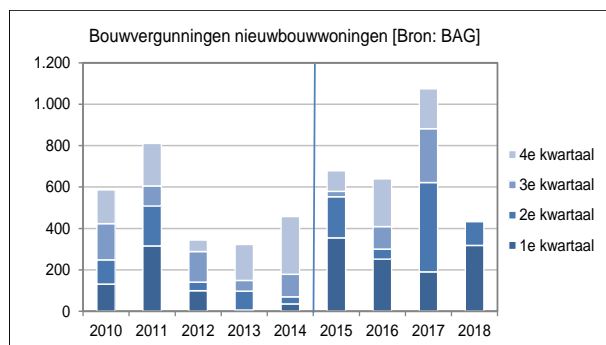
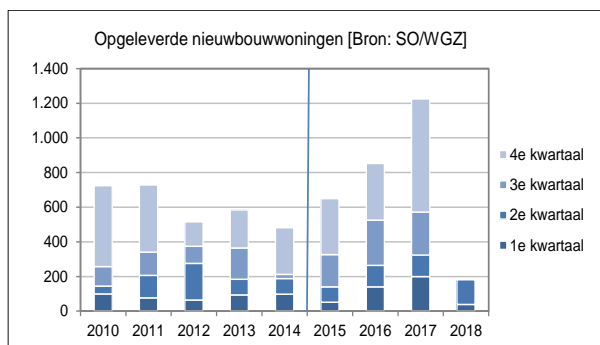
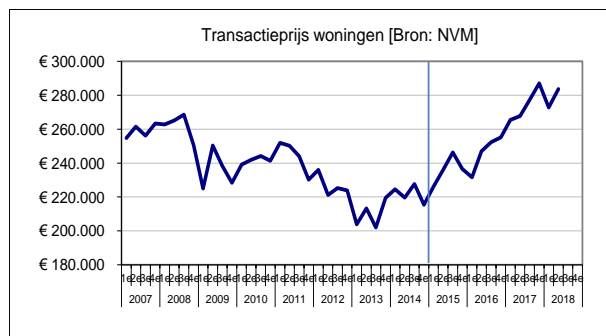
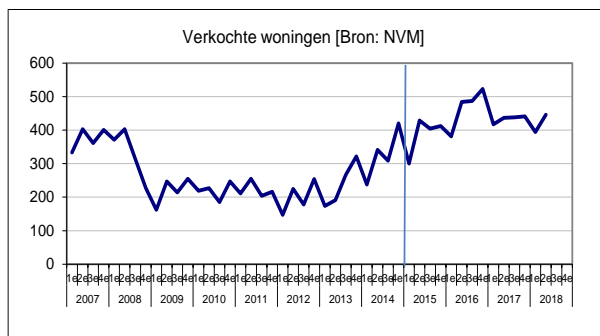
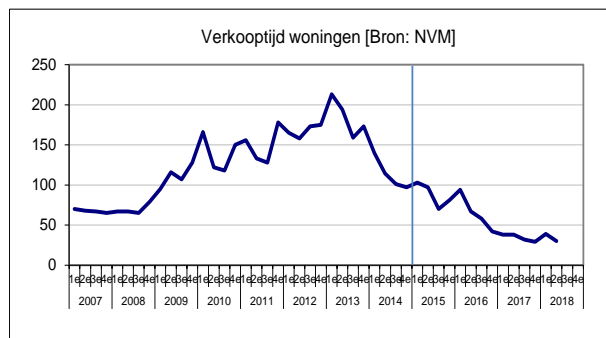
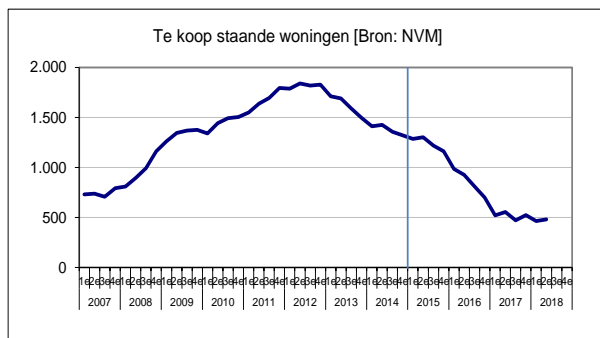
Meer klantcontacten Bureau Sociaal Raadslieden

- Het Bureau Sociaal Raadslieden (BSR) helpt burgers door ze te ondersteunen bij het vinden van hun weg in de wet- en regelgeving. Ten opzichte van het 2^e kwartaal 2017 is het aantal klantcontacten bij het BSR toegenomen (6,5%) tot 1.555 in het 2^e kwartaal 2018.

⁶ Per 1 januari 2015 maken ook Nuland en Vinkel deel uit van de gemeente 's-Hertogenbosch. In de figuren is dit grafisch weergegeven.

⁷ De Geregistreerde Werkzoekenden bij het UWV (GWU) bestaan uit personen van 15 tot 75 jaar die als werkzoekend bij het UWV staan geregistreerd met een WW-uitkering, bijstandsuitkering, Wajong-uitkering, WGA-uitkering, WAO-uitkering en dienstverlening van UWV of gemeenten ontvangen of een actief CV op werk.nl hebben. Dit cijfer is in samenwerking met o.a. het CBS opgesteld. Het betreft ontdubbelde maandcijfers, die doorgaans met een vertraging van 3 tot 4 maanden beschikbaar zijn. De cijfers zijn met terugwerkende kracht vanaf oktober 2017 beschikbaar.

⁸ Het betreft ontdubbelde naar het landelijk CBS-totaal opgeschaalde kwartaalcijfers. De cijfers zijn doorgaans met een vertraging van ongeveer 11 weken beschikbaar.

Woningmarkt en vastgoed

Verdere daling aanbod bestaande koopwoningen

- Er stonden 482 woningen te koop bij NVM-Makelaars⁹ in het 2^e kwartaal 2018. Het aanbod is in een jaar tijd met 13% gedaald. Van alle woningtypen daalde het aanbod aan tussenwoningen (-30%) het sterkst en appartementen (-1%) het minst sterk.

Hogere transactieprijs en kortere verkooptijd

- De transactieprijs van de gemiddeld verkochte woning is in het 2^e kwartaal 2018 toegenomen tot € 283.650. De prijsontwikkeling ten opzichte van het 2^e kwartaal 2017 is met +6% sterk te noemen.
- In het 2^e kwartaal 2018 werden er 446 woningen verkocht. Dat zijn er 2,1% meer dan in hetzelfde kwartaal 2017. Voor het eerst sinds een jaar tijd is er sprake van een (lichte) toename van het aantal verkochte woningen.
- De verkooptijd van de gemiddeld verkochte woning is in het 2^e kwartaal 2018 gedaald van 38 naar 30 dagen. Dit zijn 8 dagen minder dan in het 2^e kwartaal 2017.

Minder afgegeven bouwvergunningen

- In het 2^e kwartaal 2018 zijn er bouwvergunningen afgegeven voor 115 woningen. In totaal gaat het om ongeveer 430 bouwvergunningen in de eerste helft van 2018. Tot nu toe zijn er minder bouwvergunningen verleend dan in de eerste helft van 2017 (620).
- Verder zijn er in het 2^e kwartaal 2018 150 nieuwe woningen opgeleverd. In totaal gaat het om zo'n 190 nieuwe woningen in de eerste helft van 2018. Dit zijn er weinig vergeleken met de eerste helft van 2017 (320), doordat het aantal nieuw opgeleverde woningen in het 1^e kwartaal van 2018 laag was.

Afname leegstand kantoorruimte

- In de eerste helft van 2018 is de leegstand van kantoren in de gemeente 's-Hertogenbosch gedaald van 8,6% naar 7,3%. In de vijf grote Brabantse steden (B5) is alleen de leegstand in Helmond sterker afgenomen. Landelijk gezien was er een lichte daling van 11,7% naar 11,6%.

---

⁹ Het marktaandeel van de NVM is ongeveer 70 á 80% van alle te koop staande woningen. De NVM-cijfers over het laatste kwartaal zijn altijd *voorlopige* cijfers.

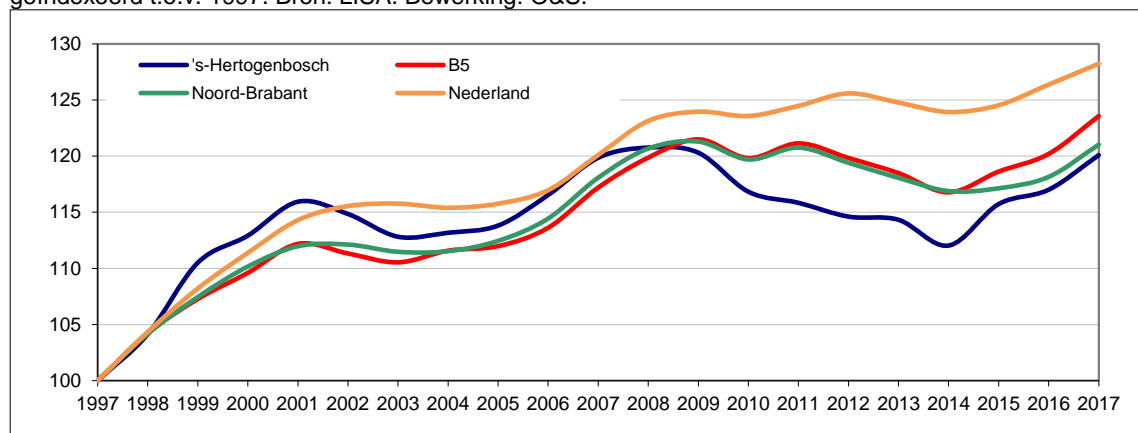
Bijlage 1 Werkgelegenheid 2017

In deze bijlage worden meer cijfers over (de ontwikkeling van) het aantal bedrijfsvestigingen en werkzame personen in de gemeente 's-Hertogenbosch gepresenteerd.

Werkgelegenheid toegenomen

Tussen april 2016 en april 2017¹⁰ is het aantal banen in de gemeente 's-Hertogenbosch met 2.550 (2,6%) toegenomen tot 99.430. Deze toename betreft voor een belangrijk deel fulltime banen (1.920), maar ook het aantal parttime banen (630) is toegenomen. Daarnaast zijn dit vooral meer vrouwen (1.660) dan mannen (890). In de vijf grote Brabantse steden (B5) is alleen de werkgelegenheid in Eindhoven (3,5%) sterker gestegen. En in dezelfde periode is het aantal banen in Nederland met 1,5% toegenomen.

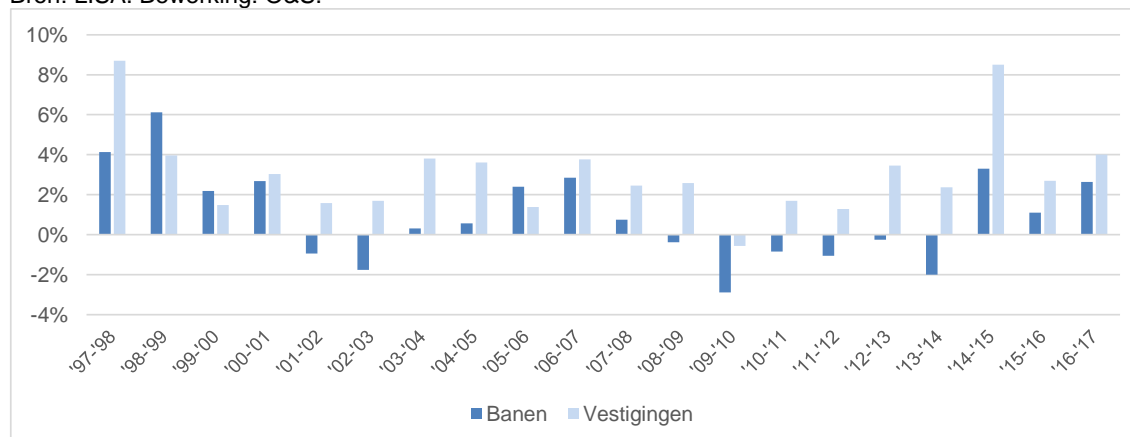
Abbeelding 1 De ontwikkeling van het aantal banen in 's-Hertogenbosch, de B5, Noord-Brabant en Nederland, geïndexeerd t.o.v. 1997. Bron: LISA. Bewerking: O&S.

Aantal vestigingen eveneens toegenomen

Ook het aantal vestigingen is toegenomen. De gemeente 's-Hertogenbosch heeft nu 13.490 vestigingen. Dit betekent een toename van 520 (4,0%) ten opzichte van 2016. In de B5 heeft alleen Eindhoven een sterkere groei (4,2%). De groei in Nederland gemiddeld was 2,8%.

Abbeelding 2 De ontwikkeling van het aantal banen en vestigingen in 's-Hertogenbosch sinds 1997¹¹. Bron: LISA. Bewerking: O&S.

¹⁰ Deze cijfers komen één maal per jaar beschikbaar. De cijfers van april 2018 zijn begin 2019 beschikbaar.

¹¹ Sinds 1 januari 2015 maken Nuland en Vinkel onderdeel uit van de gemeente 's-Hertogenbosch. De toename 2014/2015 is hier deels aan toe te schrijven. Ook zonder Nuland en Vinkel was er echter sprake van een (lichte) toename.

Stad van handel en diensten

's-Hertogenbosch is een stad van handel en diensten. Veel personen in onze gemeente werken in één van deze sectoren. Daarnaast is ook de gezondheids- en welzijnszorg goed vertegenwoordigd. De sterkste absolute groei vond het afgelopen jaar plaats in twee sectoren: 'handel en reparatie' en 'vervoer en opslag'. De sterkste relatieve groei vond plaats in deze laatste sector. De sector die tussen 2016 en 2017 de sterkste afname in werkgelegenheid heeft, is industrie.

Afbeelding 3 Aantal vestigingen en banen in 's-Hertogenbosch per sector, 2017. Bron: LISA. Bewerking: O&S.

	Vestigingen	Banen			
	Absoluut	Absoluut	Relatief	2016 - 2017 Absoluut	2016 - 2017 Relatief
Agrarische sector	200	510	0,5%	0	0,0%
Industrie	440	9.320	9,4%	-380	-3,9%
Bouwnijverheid	1.550	5.420	5,5%	90	1,7%
Handel en reparatie	2.490	19.390	19,5%	580	3,1%
Vervoer en opslag	220	3.650	3,7%	580	18,9%
Horeca	530	4.540	4,6%	280	6,6%
Informatie en communicatie	840	6.510	6,5%	190	3,0%
Financiële instellingen	140	3.250	3,3%	-70	-2,1%
Verhuur van en handel in onroerend goed	160	830	0,8%	-30	-3,5%
Advisering en onderzoek	3.290	11.440	11,5%	420	3,8%
Overige zakelijke dienstverlening	610	4.550	4,6%	90	2,0%
Openbaar bestuur & overheid	30	6.100	6,1%	-190	-3,0%
Onderwijs	490	6.310	6,3%	210	3,4%
Gezondheids- en welzijnszorg	940	13.370	13,4%	560	4,4%
Cultuur, sport en recreatie	860	2.220	2,2%	80	3,7%
Overige dienstverlening	720	2.010	2,0%	120	6,3%
Totaal	13.490	99.430	100%	2.550	2,6%

Meeste vestigingen behoren tot het kleinbedrijf

Bijna negentig procent van de vestigingen in de gemeente 's-Hertogenbosch behoort tot het kleinbedrijf. Deze 12.040 vestigingen hebben minder dan tien werkzame personen. Hierbij zitten veel eenpersoonsbedrijven waarvan er ieder jaar veel bijkomen, maar na een paar jaar ook weer verdwenen zijn. Tien procent van de vestigingen behoort tot het middenbedrijf (10-99 banen).

Afbeelding 4 Aantal vestigingen in 's-Hertogenbosch naar grootteklasse, 2004 – 2017. Bron: LISA. Bewerking: O&S.

